

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Pe un an 60 coroane. — Pe șase luni
30 coroane. — Pe trei luni 15 coroane.
Ziarul apare Marția, Ioi și Sâmbăta

Corespondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada
Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză.
Articole nepublicate nu se înapoiază.

= Prețul inserțiunilor, după învoacălu =**Abonamentele și inserțiunile**

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Ro-
mân», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Împlinirea unei datorii vecchi

Sub acest titlu publică ziarul *Patria* un articol bine intemeliat, scris de dl I. Lupșa. În vedere sesiunii extraordinaire a sinodului arhieocezan, ce se intrunegă Dumineca în Sibiu.

Reproducem cu plăcere ideile desfășurate în acest articol al distinsului nostru istoric.

Dumineca în 7/20 Iulie se intrunegă la Sibiu sinodul arhieocezan în sesiune extraordinară, ca să aleagă un număr corespunzător de membri pentru Consistorial din Cluj, care va funcționa decodată sub conducerea unui președinte interimal.

Prin această conducere biserică ortodoxă-română din Transilvania își împlineste o veche datorie față de numeroșii săi credincioși din pările nordice ale Ardealului. Din cauza imprejurărilor vîlreg și a necontentierilor persecuțiuni, cărora a fost expusă biserică aceasta secolii deărândă din partea bisericii dominante în vecinătatea Regnum Marianum, a rămas foarte stingerădă în tendințe ei de a se organiza în mod corespunzător cu întinderea teritorului și ca mulțimea populației dreptcreștinilor de sub ascultare ei.

In timpurile mai vechi, din zilele gloriosului Domn al Moldovei, Ștefan cel Mare și pâna către jumătatea secolului XVII Români din pările nordice ale Ardealului aveau cîrmairea lor bisericească specială. Episcopii dela Vad, cari erau în strâns legătură cu teritoriul Moldovei, au îngrijit de aproape turma incredință lor și au privesit cu osârdie, ca și poate apără de haita celorce dădeau năvală asupra ei, s-o sfâșie, s-o abată dela vecchia credință și s-o smulgă dela sinul de mămă al bisericii, în care luate ființă lămurind unitatea nemului nostru.

După frântămârlile dureroase din secolul al XVIII-lea, când s-a văzut că biserică aceasta nu poate să desfășură din cu-prinsul Ardealului, atotputernic din Vienna sau convins de zădărnică tuturor incercărilor lor de a face proselitism religios cu ajutorul tunurilor și al temniței din Kufstein. Au trebuit deci să permită bisericii să dea mult prigonei a se reculege și întrarea din nou. Dar ca lucrarea aceasta de restaurare să întâmpline căt mai multe pierdeci, pe cel dinăunesc episcop administratur a cercat să-l așeze tocmai la periferie, în Brașov, unde și s-a instalat Dionisie Novacovici la 1761, în biserică sf. Nicolae. De aci firește comunicarea cu întreagă Transilvania și era destul de anevoieasă. I s-a îngăduinat mai

târziu a se așeza la Sibiu. Protopopii, cari dorau să-și alibă capacetă lor bisericeasca și reședință stabila într-un loc, de unde să poată comunica mai ușor cu credincioșii lor, au săturat ca reședința aceasta să se zidească ori în Sebeșul-săscă, ori la Vad, ori la Cluj. Stâruința lor a rămas îndadarnică. La 1784, când a fost așezat episcopul Ghedeon Nichitiță în fruntea bisericii ardeleane, i s-a fixat reședința tot în Sibiu.

Cu ceci primejdia scrieră revista Sașilor din Sibiu «Siebenbürgen Zeitung» (1784 nr. 3 pag. 17) următoarea notiță: «Noul episcop își va avea reședință în Sibiu și se va împărtăși de un salar anual de 4000 fl. Anevoie se va găsi episcop în Europa, care să se poată lăuda cu o turmă atât de mare ca Nichitiță. Căci parțea cea mai mare a locuitorilor Transilvaniei e compusă din Valahi neunite... Nu vom greși, dacă punem numărul lor la cifra de 700,000, iar Valahi unii erau în anul 1772 aproximativ 119,230». Nichitiță și-a dat silința să ceretă turma aceasta numărăosă. Timp de 4 ani, căt a pastorit ca episcop al Românilor, a crețat Ardealul până cînd moareau întăimpănat fără veste în drumul apostoliei sale. Tot atât de sătrăuitor a fost și urmășul său Gherasim Adamovic, a căruia luptă națională politică a însinuată cumplită pe guvernările unguri ai Ardealului românesc și i-a facut să insiste în curtea din Viena, ca biserică ortodoxă-română să fie lăsată îardă fară episop timp de 14 ani.

Cerările foarte des repetate ale preoților au izbutit într-un tărât să infrângă împotriva guvernărilor politici și să-și redobândească măcar în parte dreptul istoric, asigurat prin o lege din 1579, acela de a-și putea alege episcop din sinul său. Lui Vasile Moga i s-a pas la 1810 condiția să-și aibă reședință episcopală în Cluj, unde a fost și instalat în ziua sf. apostoli Petru și Pavel 1811. Dar el a simțit, ce cărău i se pune prin această condiție. Deacea s-a făcut luntre-punte ca să poată rămâne în Sibiu, deci într-un oraș mai ferit de ochiul veșnic pădăriilor al guvernărilor unguri.

În planul de reorganizare bisericească mitropolitul Andrei n'a pierdut un singur moment din vedere interesele credincioșilor din Nordul Ardealului, cum nu le-a pierdut nici pe ale Bihorienilor, Aradonilor și Banatului. Deodată ca reînființarea mitropoliilor lor să vadă lăudă ființă și episco-

piale din Cluj, Oradea-mare și Timișoara. Împrejurările, permanente ostile intereselor de viață ale bisericii și ale neamului nostru, nu-i au îngăduinat nici lui, nici urmășilor să ducă la îndeplinire planul acesta. Dar preocupăriile statelor pentru înfăptuirea lui nu au lipsit. Dimpotrivă, congresele naționale bisericești și sinodele arhieocezane au dat solițitudinea covenită acestei importante chestiuni, aducând decizii principiale și lămurind până în cele mai mici amănunte modalitățile potrivite pentru împlinirea unei datorii vecchi.

Astfel congresul din 1909 a decis în ședința din 7/20 Octombrie că «dieceza Clujului se va constitui pe teritorul de astăzi al arhieocezeei și adeca din următoarele protopopiate cu întreg teritoriul lor de astăzi și anume: Alba Iulia, Abrud, Câmpeni, Lupșa, Turda, Cluj, Unguraș, Cetatea de peisă, Dej, Bistrița, Reghin și Murăș-Sorochie, 12 la număr».

Acum a sosit vremea ca decizia aceasta principiara să poată fi dusă la îndeplinire. Împrejurările prime, din toate punctele de privire, ale zilelor noastre nu numai permis, ci împun de-adrept factorilor de conducere bisericească a nu mai întări nici o cipa, fără nici un atat de ordine a trecutului, căt mai ales una a prezentului și a vîitorului ca la marea operă de naționalizare a Clujului să-și dea și biserică toată contribuția de muncă și de jertfă a celor mai valoroase forțe, de care dispune.

Administrația atât de dificilă a arhieocezeei transilvane, cu 953 parohii matere, 366 filii și 841,960 sujețe, se șurează acum în mod considerabil prin așezarea celor 12 protopopiate, cu 322 parohii și 271,673 sujețe sub conducerea administrației consistorialului din Cluj.

Alegerea asesorilor și a prezentului interimal este o chestiune de ordin pur administrativ-bisericesc, după cum a anunțat înșuși congresul din 1868 în ședința din 6/18 Octombrie, după Șaguna, — care în protecția său originală contemplase ca numai asesori din senatul școlar și episcopesc să fie aleși prin sinod, iar pe cei din senatul strâns bisericesc să-și numească episcopal — a cedat în punctul acesta admînd și el, că alegerea asesorilor nu e o chestiune sacramentală, ci pur administrativă.

E de sine înțeles, că sinodul va trebui să-și dea silință a se ridica la înțâlnirea acestor clipe istorice, fiind condus în acest act electoral exclusiv de interesele bisericii, iar nu de alte considerații lăturale mărunte, cari au pus uneori la cărma aja-

cerilor bisericești oameni de valoare cam subțire și de o vrednicie cu total problematică.

Acum este dată posibilitatea unor alegeri cu desăvârșire liberă, fără orice preșună de sus, canonica sau anticanonică, este exclusă.

I. LUPAŞ.

Program de lucru

IV

In asemenea organizare bisericească ne-am trezit noi cei mai bătrâni din zilele noastre, și am crescut sub blândă și liberă aplicare a acestei constituții bisericești.

Ne-am avut noi biserica sub îngrijirea organelor din parohie, ne-am avut preoția ieșită din poporul nostru și prin el chemată să conducă cu dragoste și cu indulgență turma cuvântătoare, să o povătuiască pe cărări culturoase și pline de spini ale acestei vieți spre fericea veșnică și veșnică, și să o ferescă de îspitele ce i se puneau încale. Nu odată em susținut cu Psalmistul: Păzește-mă de cură, care mi-au pus mie; și de sminte, le celor ce fac sărădelege.

Ne-am avut școală noastră, cu dascăli noștri, cu învățătura în limba strămoșescă.

Ni s-au pregătit toate pedeclile posibile, să lucrăt mereu în contra dascălilor noștri, și să lăcrat fară frică de Dumnezeu și fără rușine de opinia publică din lumea cultă.

În anul 1879 s-a decretat prin lege obligativitatea limbii maghiare în școalele poporale, și copilașii noștri trebuiau să învețe o limbă, pe care ei îl căutau în viața de toate zilele nu o suzau.

Am trăit zilele cu spectacolul trist, că peste noștri s-a adus lege, ca toți dascăli noștri să ţină ungurește, ca să facă «patriot» din copilașii noștri. Am trăit spectacolul trist, că învățătorii români au înundat secuimea, unde s-au făcut cursuri, ca să învețe ungurește.

Am trăit tristul spectacol, că învățătorii își recuperăreau cu mari ostenele și enorme încordări trupesti și sufletești, cu mari jertfe cărti de recomandare, diplome, că și-au ungurește, nu mai ca să mai poată rămâne nătăruiți la posturile lor. Făcea

ca creștinii, pe timpul goanelor din partea păgânilor, pe față se închinau la idoli, ca să scape cu sufletul în oase; în ascuns în inimă lor însă, se închinau bunului Dumnezeu.

Azi am ieșit din labirintul acelor nevoi, și cu biserica, și cu școala, azi sătem săton română la un loc, formând un stat sub glorioasa domnie a dinastiei române.

Trecem deci cu tot ce avem, ce am moștenit dela părinți, cu întreaga organizație noastră trecem în România-Mare.

Ceea ce cerem este, ca statul român să ne primească cu înimă caldă așa cum sătem, să ne strângă la simbolul de părinte, și să ne dea posibilitatea, ca noi să ne perfectionăm, să ne completeăm, după trebuințele schimbante de azi instituțiunile noastre bisericești, și să ne putem desăvârși.

Cerem să nici se dea scutul puternic al statului român, pentru biserică și școala națională, și pentru instituțiunile noastre constituționale. Să fim feriți în biserică și în școala noastră de fluctuațiunile valurilor politice de partid.

Pe lângă ce avem azi, să ne putem desvolta și mai departe. Să ne putem înmulții după trebuință școalele pentru creșterea preoților, pentru formarea învățătorilor și pentru cuibalificarea acestora, să ne putem înființa cu ajutorul material și moral de stat pedagogii de fete; pe lângă universitățile ce le avem, și cari se vor mai înființa, să se deschidă academii teologice pentru creșterea superioară a clerului, să înființăm pretutindenea azile de copii, să facem pe scară întreagă a ierarhiei școlare instrucțiunea obligatoare și gratuită, și instrucțiunii naționale să i se dea direcție practică pentru trebuințele vieții de toate zilele.

Să străbătă în toate colțurile românilor lumină și căldură.

Statul să denă mijloacele cuvinicioase, să asigure instituțiuni, cari să clădească să intreacă trupul național, iar creșterea religioasă morală, luminarea mintii, căldura inimii să o pună sub îngrijirea bisericii. În acest chip se va forma poporul român, sănătos, vânjos ca fizic, înărtit sufletește prin credință, prin viață religioasă morală, și asemenea popor întreg va ști asigura existența statului în viitorul, care ne așteaptă.

Sătem decisi a perfecționa organismul nostru actual bisericesc, înălțând că-

tușile, care ni le-a impus statul fost ungar. Înălțând, acele cătușii și restricțiunile nefișă, vom căuta să ne largim organismul acesta, ceea ce noi am constatat, că trebuie înălțat, vom accepta eventualele modificări pentru a veni la uniformitate, la unitate pentru biserică întreagă, ca unii pe veci cu România, cu puteri unite să provoăm binele neamului.

Dacă organizarea noastră de azi sub multele cătușii și restricțiunile ale guvernului ne-au știut asigură existența noastră, și ne-au putut garanta o înaintare treptată spre mărirea lui Dumnezeu și spre ferirea noastră vremelnică și veșnică, dacă organizarea noastră de azi sub rigidul regim ungar a fost Sfionul nostru, fortăreața, în care ne-am retras și de unde ne-am știut apără, cu cât mai vîrstos va fi el scutul și apărarea noastră și a neamului întreg sub domnia națională română de azi.

De aceea cu înimă caldă, cu speranțe mari privim noi la lucrările inițiate pentru unificarea bisericii ortodoxe române din România Mare.

Vîitorul bisericii il vedem în o organizare *autonomă liberală* a bisericii, dând teren larg elementului mirean, elementului luminat în toate afacerile, care nu privesc doginole și cultul.

Mirenii luminați au stat străjari în biserică pe lângă Marele Șaguin, și au știut salva biserică ortodoxă în statul ungur. Mirenii luminați vor străju și în viitor pe lângă sinodul arhieresc, și biserică noastră va trece înainte biruitore.

Pentru datorie

Fragment din scrisoarea locoteniului Leonida Cerniana, scrieră părinților săi cu puțin înainte de a murii, din lazaretul de prizonieri Hascovă (Bulgaria) și apărut în *Dacia*:

...Fusem adus la Kirdjali la Ustovo toți ofițerii inferiori la lucru. Eram vre-o 400. Am fost impărțiti ca vitele și numerați.

Ne au dus la șosea. Șase zile nu ni s'a dat nici apă, nici pâne. Am refuzat să lucrez împreună cu alții. 20 camarazi au fost bătuți cu bastoanele. Totuși am refuzat din nou.

La un moment dat, locotenentul bulgar Kireev întreabă:

FOIȘOARA

Caporul Bercu

Locotenentul Cocorăscu Dumitru din regimentul Valea ocupa, cu compania sa, dealul Ursului și Valare, formând extrema stângă a brigăzii.

În fața pozițiilor sale era râul Tîbin cu maluri prăpădoioase și sălbatice, care forma linie de desfășurare între dealul Ursului și dealul Curtmătura, unde se afla inamicul.

În zădăr se muncese înțărul locotenent să afle și precise despre situația adversarului, fără patrulele lui nu putea ajunge până la inamic, având de trecut obstacole mari.

Aflase el dela păstorii ce recuceră pe acolo, cum că pe dealul Curtmătura din față lui, ar fi două companii de nemți cu mitraliere, dar pe asemenea informații nu putea pune multă încredere.

Comandanțul brigăzii, ne dăduse ordin ca prima oră mijloc să facem prizonieri, ca să slăbim dezastrul.

Acacea era adeverăta cauză a sbuciumării continue a vitezelui locotenent de pe dealul Ursului.

Săpărat, chemă la el pe caporul Bercu, un român isteț care se făcuse vestit când cu o patrulă de cinci oameni adusește peșteș 30 de prizonieri unguri.

— «Bercule, îl zise locotenentul, să faci pe dracu în patru și să-mi aduci prizonieri de pe dealul Curtmătura, ai înțeles?

— «Înțeles, să trăji! Don Locotenent!

Si aşă Bercu s'a pus la drum însotit încă de vre-o șase dorobanți. Si haidi sus pe Curtmătura.

Locotenent, trecând la observatorul său, urmărește mișcările patrulei porneite.

Trecuse cam vre-o două ore de când plecase patrule, și deodată observatorul fu alarmat de niște impușcături groaznice de pe dealul Curtmătura și nori de sun și flăcări acoperău partea dincolo apus a dealului.

Cu benocel la ochi, urmărește tot ce se poate observa pe deal.

Nemți într-o mare dezordine lărgesc în toate părțile trăgând focuri de arme. O parte

din ei înaintau în lanțuri strânse de trăgători spre Valea Tibinului.

Locotenentul era foarte nedumerit.

Noi șiua cu cine se bat nemți la două metri în fața lui. — Știa patrula lui Bercu acolo, dar nu și închipuia că o patrulă de săpte oameni o să se ia în luptă cu cel puțin două companii de nemți, după cât a aprejat el dela observator.

După cîteva timpi totul a intrat în tăcere, rămasănumai o perde de sun, care se ridică în sus, parecă ar fi nisip și reșe de păie.

După vre-o două ore de așteptare se potențează cu Bercu care se înșopluie din patrule, ducând în spinare o namărie de neamă mort, cătătoare zilele.

Oficeri și soldați s'au adunat în jurul lui și-i priveau mirați de asemenea minune.

— «Să trăji, Don Locotenent, am iciculat ordinu, și v'am adus un enemic».

Asă e neamă sadie, ulte ce înțolit e.

Intrădevăr mortal era un neamă dintr'un batallion de Alpini.

Locotenentul milunat de această ispravă

Cine vrea să moară?

Și îi răspuns:

Vreau să mor, dar nu lucrez!

Bulgarii s-au repezit la mine, m'au trăntit, m'au scos uniforma și m'au tras 36 lovitură oribile cu befe groase, noduroase, păstrând colții ramurilor mai multe cari intrau adânc în carne. M'au tăvălit în curtea casei și locotenentul bulgar m'a lovit în cap de nemurătoare ori cu măruler de fier al cravașei. M'au înțepat cu baionetele și m'au pisat cu paturile de pușca.

De ce am făcut așa, totă? Fiindcă am crezut că ofișierimea română nu trebuie să lucreze secole în fara bulgărească.

Si locotenent Cerndianu încheie:

«Mi-s clipele numărate. Rămănești sănătos! Să dea Dumnezeu să trăiți în pace și belșug, și la un an odată... aduceți-vă aminte de fiul dv.

Extras dinordonanța Nr. 21 și 25 (Modificată)

1. Vor fi considerați ca infracțiori:
a) Acei care fără rea credință, prin localuri publice, gări, trenuri, pe străzi etc., vor comunica, colporta, comentia, în orice chip, stiri fie adevărate, fie înmaginare, sau păreri relative la operațiunile de răsboi, situația și dislocația trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice cheștiune privitoare la armata română.

2. Aceasta infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scop de spionaj, sau trădă, se aplică pedepsile prevăzute de legile penale în vigoare, în timp de răsboi.

Școala și răsboiul

III

Luând în cumpănă dreptă toate folosurile aduse de răsboi, precum și toate retele, ajungem la concluzia că cele din urmă întrucăt pe cele dintâi. A căuta deci căile și mijloacele de îndreptare e o da-

torintă, care se impune dascălului român fără amânare.

1. E stălit, că scopul principal al educației este formarea caracterului religios-moral. Cred că nimenea nu trage la înndoială lucrul acesta, pentru că e indeobște cunoscut, că indivizii fără creștere religioasă, sănătății cel mai fără caracter. Aceștia n'au teamă nici de Dumnezeu, nici rușine de oameni.

Scopul principal al lor este materia, care să le satisfacă poftele imorale. Astfel de indivizi nu sunt în stare să îndeplinească nici o muncă intențivă și cinstiță pentru societate. Eadă de astfel de muncă este atâtă nevoie, mai cu seamă în zilele noastre!

Cade deci în competiția noastră să facem, ca materialismul cras să se abandoneze. Să facem, ca societatea să se întoarcă erașă la munca cinstiță, la viața morală de mai înainte.

Nu începe în cadrele acestei teme a arăta, care sănătățile, ce trebuie să apucăm. Învățătorul consfințează de sigur le știe. Aici amintesc numai, că pînă cea mai învederătrebuie să fie însuși învățătorul.

2. Ideea națională trebuie să rămână și pe mai departe ca una dintr-o cele mai de câpetenie, care trebuie relatăfă și în învățămînt, unde avem ocazia. Internaționalismul unor ni poate fi ducător la scop. Pentru că ori să că și ori și ce s'arize, individul numai în cadrele națiunii să se poate simîn în adevăr fericit. A nu apartine nici unei națiuni și o utopie. De aceea trebuie să folosim toate momentele istorice, pentru a scoate la iveală iubirea de lege, de neam, de patrie etc. Istoria noastră națională precum și ceea ce bisericească e bogată în astfel de materii.

Instrucția să fie deci națională.

3. *Mare pond va trebui, să se pună de aici încolo pe instrucția economică.* Poporul nostru, care în partea cea mai mare se ocupă cu economia, va trebui încă din școală să-și căștige cunoștințe mai temeinice, ca pînă acum din toți rami economici. Orădini și livezi înținse fără pomisate, ba plase înținre fără o stupărie, culativă în mod rațional, locuri minunate de potrivire pentru cultura viilor, dar de fapt puțini, sănătățile atâtă dovezi despre puțina însemnată, ce să dă pînă acum instrucției economice în școala noastră.

a lui Bercu, l-a pus să istorisească, cum s'au petrecut lucrurile, ce luptă era pe Curmătura și ce era focul de pe deal.

— Apoi să vedeați, să trăjiți Don Locotin, a fost o dorără mare, și — Bercu începu să istorisească tot ce-a făcut de când plecase.

— „Să trăjiți, Don Locotin!, eu, după cum îmi ordonaseră D-voastră, am picat și m'au coborât în vagăună.

Apoi n'am luat-o de dreptă, fiindcă-mi era că mă vede neamul cu ochiul, după cum mi-ai spusă D-voastră, și am luat-o de acasă. Înșirându-ne ca la goana de ieprăi, și cățărându-ne pe niște stânci am „așunză” într-o valcă. — N-auzuvică nici un zgromot, și vîrără în niște tufo, îbsiravam spre inamic. — O lum în noi tărăși pe brații spre vîrtul dealului prin niște mărăcini, când-de-datădam într-niște corturi! — Ne-am făcutări toți smirni la pământ și nu mai suflam unul. — M'am uitat, m'am socotit, nu vedeam pe nișnii între corturi.

Multe corturi erau, Bercule, îl întrebă locotenentul.

— Apoi, să trăjiți, să tot fi fost cam vre-o

sută. Ce să fac? Am vorbit cu camarașii și le-am ordonat, că trebuie să dâm foc corturilor, și fiecare la căte un cort eu chibrituri-le-am pus foc în pae.

Odată au început să ardă parăcă le-am fi pus gaz, când ce să vedeți, din cortul unde eram eu, ieșî namila astă de neam, și încă unul, care cum mă văzut scăpu săarma din mână și cu brațele înținse a făcut Buh...

Să cu gesturi largi Bercu îmînă pe neam în răstrel tuturor soldaților cari ascultau, înforțat de plăcere, povestirea lui Bercu.

— Atunci, continuă Bercu, am tras un foc de armă în dirhanie și camaradul Mitrache l-atiște la mir pe celălăt. Nemîni să intină că o poamă îngănească la pământ. — La spinare cu ei, traitori, și s'o stergem, că știașă-l trebuia Dlu Locotin.

Dar să vedeți darăvara dracului, Dle Locotin, umflai cu de picior pe ăsta care e aici și cănd să-l luăm și pe celălăt ne pomenim că o negureață de nemîni. Venieau în fugă mare spre noi. — Si un ofițer de-a lor, înținzând mâinile amândouă în lături, a strigat: Bleh —

Consider deci instrucția economică ca un ideal spre care trebuie să tindem că mai mult, ca să-l ajungem.

Toate acestea le putem realiza prin o școală pusă pe baze temeinice și să-nătoase.

Dacă pânăcum ne-am plâns de greutatea ce o întîmpinăm în școală, prin piedicile care ni le punea un stat vitreg, aceasta plângere acum nu mai are loc. Dacă avem pretenții de învățători moderni, apoi tot aşa de modernă să fie și școala noastră românească de aici încolo.

Să rătăm străinii peste cățiva ani, că România-Mare e mare și pe terenul educației.

*Vasile Zdrenghea
invățător.*

Altă lume

— *Scolari de astăzi* —

Un dascăl român raportează în Tribuna:

In anul acesta de școală multe simptome caratteristice său observat la școlari. Credeam că poate va fi grea: desbătarea lor de limba maghiară...

M'am încăsat. In prima zi de școală î-am spus:

— Cărțile ungurești, în loc!

Si că se vez, nici o carte ungurească n'a mai rămas în sat. Apoi îl-am zis:

— De aici înainte nu mai învățăm ungurești; a fost prea mult, ne-am amărat destul c'lo limbă, pe care n'o înțelegem, — acum am scăpat de frica ei...

Ce bucurie li cuprinse! Un tumult, o galăgie:

— „Mă, nu mai învățăm ungurești! Mă, cărți ungurești ai aruncat în foc? Eu, Eu, Eu, Eu. Oare n'a rămas încă neurănită?

După ce s'au îsprăvit laudele și vîtelje, îl-am spus, că — mie totușu nu-mi vine a o ștergem!

Să fi auzit apoi: «Nu mai umblăm la școală!»

I-am linisit, că limba maghiară e stearsa pentru totdeauna...

Mi-ar fi plăcut, dacă contele Apponyi ar fi fost de față, și și-ar fi părăsit ochii la felide pale, de căcăra legea lui. Copiii, în avântul de înșurături, și-ar fi infișat poate mâinile în barba lui stufoasă...

Mai caracteristic pentru băieți a fost insuflarea națională. L'vedeam pe ulci cu cei mari, admirând treicolorul și cățecalele naționale. Ișlăiceau steagurile și însărățili milităriște căntă:

«Deșteptă-te, române!, și strigă: «Trăeșă România Mare!»

bleh — bleh... Astă însemnă „întrăgători, pe limba lor, Dle Locotin, înțindă toți nemîni său desfășurăt în trăgători și au început să trăgă în noil.

La anul acestei explicații a lui Bercu, Locotenentul Cocorăscu, ofițerii și soldații au isbuințat în hoțote de răsărit.

— El, și pe urmă ce-ai făcut, Bercule?

— Ce să fac, Dle Locotin, am luat pe șoacă de picior și ne-am datră toți de-a rostogolui pe coastă'n vale. — Nemîni însă trăgeau în noi de mama focului, și mai ha, să ne ajungă. Ce mă socotesc eu? Pui capul meu în capul nemînăului mort și-pui arma lui în mână și-l razim de-o stâncă ca față spre nemîni, și ceilalți camarași de-a spus capelele tot așa pe căte o pîatră și noi ne-am datră mai la dreapta după stâncă, și am început să trăgem cu focuri în grămadă de nemîni de dărădea pământul.

Nemîni văzând capelele noastre, s'au pus cu focuri pe ele de săureau tăndările din stâncă, pe cănd noi trăgeam în carne vie.

Norocul nostru a fost că corturile au luat foie și s'a făcut o bălbârăie și un fum de nu se

Preoțimea în noul stat

Voi să ne face o icoană clară despre raportul bisericii noastre față de noul stat, nu va fi de prins că în puține cuvinte să lămurim ființă și scopul statului și al bisericii.

În statul primordial o anumită societate s-a organizat spre ajungerea unui sau mai multor scopuri.

La început în cadre inguste: o familie sau mai multe înrudite, un trib sau mai multe înrudită, un trib sau mai multe unități prin aceasă limbă și credință nu puteau trăi fără conduceră pentru ajungere unui scop imediat; să se apere de atac străin, să-și asigure pacea externă și internă, să-și acreze mijloacele trăuialui.

Deoarece că și aceste mijloace de trăi și crearelor lor, în sensul moralei de azi erau departe dării fără mijloace cinstite.

Pooporele nomade: huni, tătar, gepizi, teutoni, bulgari, turci, unguri, cu toții au fost organizați astăzi, ca mijloacele de trăi să-și asigure malul des prin răpirea avutului altor popoare, prin subjugarea și dicerea în sclavie a neamurilor străini de el.

Cine ar îndrăsnii să zică, că statul de azi ar putea exista cu o atare organizație și cu asemenea sistem de distrugere și jaf?

Dintre popoarele vecni, strămoșii noștri, români, s-au ridicat la moravuri mai înalte. El și-au creat un stat în care drepturile și datorinile erau bine precizate. Fiecare loc juridic extraordinară stocare și astăzi admirația învățătorilor.

Adevărat că și ei, românii, au subjugat popoare și le-au stăpânit, dar nu le-au făcut, nu le-au stors, ci le-au lăsat să se dezvoltă liber și să viațească pașnic; acestă popoare de regulă s'a romanisat, dar fără nici o situație.

Francezii, italienii, spaniolii, portugezii, români, ramure ale trunchiului roman, nepoți ai unui puternic bunic, sănt neamuri mestececa cu popoarele viteze ale galilor, dacilor și a.

Statul de azi are o organizație pusă pe temeiuri morale. Statul de mână trebuie să se apropie de perfeclionarea moralității, după cînd vîntură! Măntuitorul: «Fără desăvârșit, precum și statul nostru cel din ceruri desăvârșit este».

Azi de sigur nu merge cu jaful și iobagia. Statul nu mai poate avea scopul ca supușii sălăș și procure mijloacele de trai din sudeoare feții altor popoare. Dacă aceste scopuri ruginile ar ieși pe față, statul ar fi în continuu răboire, să călătă și ar trebui să cădă.

Parecă văd pe fețele unora o nedumerire care așteaptă un hotărât răspuns. Cum adecaști în statul astăzi numit modern nu au fost popoare subjugate? Au nu nemijău și au luate Alsaia și Lorena? Au nu ei au stors astăzi milaрадele francezii? Au nu ei au subjugat pe poloni? Ce-are fost noi ungurilor? Nu, întrăți ei în mare parte din sudeoarea feții noastre?

mai vedea nimic. Atunci la capetele, frajilor, și înăuntru-mi mossafluri în spinare, șterge-o Bercule. —

Au tras ei nemijău după noi, dar trăgeau în vînt că n'au mai văzut nimic și apoi ei au luat-o în direcția unde au fost capetele și noi am luat-o încoacă, în altă parte, — și pe urmă am ajunsări aici, dar m'a omorât hoțul de neam, mi-a rupt șalele, greu al dracului, Dile Locotinent, astă a făcut multe păcate.

Locotenentul cu lacrimi în ochi de bucurie a săruit pe Bercu și pe cei săse soldații din patrula, trimisăndu-i apoi la Colonelul Moșoi să-i spună cum comandanță oferării nemijăi în trăgători...

Colonelul, pentru modul cum înțelesese Bercu comanda nemijăea, i-a pus galionul tie sergent pe umăr, sărătându-l, iar pe tovarășii lui din patrula i-a făcut caporali.

Multe a mai făcut sărmanul Bercu până când a căzut și el ca alii eroi necunoscutei, lovit de un glonț de mitralieră în cap.

De atunci, cum facem nemijăi când comandanță din regimentul al 2-lea de Vâlceni, care au auzit pe Bercu explicând.

(C. N.)

Nicolae Cibin.

Acolo sănă celii, aici români, colo italienii, croații, sărbii, rutenii, slovacii, poloni, toți au fost storșii.

Prea adevărat. Dar tot atât de adevărat că stăpânitorii acestor popoare și-au ascuns scopurile adevărate în lozinice bine sunătoare; adevărată intențione să-și înveleau în haine moderne și abia din cînd în cînd și târziu lesea la veală adevărul stăriilor de lucru. Să dovedit aceasta și în pornea răsbutului popoarelor, când puterile centrale se uniseră tot pentru subjugarea popoarelor. Nu la urebii principiile creștinăstării și moralei, și declarau totuși despre pacea fără anexiuni și fără despăgubiri. Ei cînd au ajuns să le aplică în pacea la Brest Litovsk și la București, au făcut și anexiuni, cu cerut și despăgubiri.

Baza imorală a statelor Centrale acum a ieșit la veală pe depin. Ele au trebuit să se prăbușească pe motivul că imoralitatea nici cînd nu poate ieși învingătoare, după adevărul etern stabilit de Hristos: «Ce'l ce se poate sabia, — (cu scop de a nimici, a subjuuga, a distrage, a jăfu) — de sabie va murir».

Scopul statului modern este cuprinse în pasnică conveinere a tuturor supușilor sub raport intern și extern, cu deviza: fericea vremelnică a numărului celui mai mare posibil din individuîi conlocutori.

In Ungaria «felix» înșă numai unguri — adecă mai puțin de jumătate din locuitori — erau mulțumiți. Așa zisele «Naționalități». În special noi români erau expuși imoralitatea nici cînd să fie împăratul să încăreca înăuditorii astre, și lăua la jîntă ca să îm stăpâni naționalitatea.

Spre ajungere scopului păgân său folosit stăpânitorii de mijloacele deosebite. Ba de calvinism, ba de catolicismul apusian. Au și reușit să ne divizeze în două tabere contrare și prin legi și porunci să ne impedeze dezvoltarea culturală și națională.

Viața ni s'a redus în internum bisericii. Credința strămoșească, obiceiurile și limba s'a păstrat, și din cînd furia dușmanilor și furtona se desfășurau mai aspru asupra noastră, din ce ne oțeamea mai mult, și puneam o rezistență mai dărăzită.

Examina cine se găsește în trecut, în focarul loviturilor dumanești? Cine au fost campanii poporului nașăii? — Preoții strălucesc ca adevărați păstorii ai turmel cuvântătoare, preoții români au întărit credință în legea, limbă și datele strămoșești. Au desfășurat mădeida în un viitor mai bun. Au îndemnat credincioșii la înmbunătățirea unei culturi intensive, la meserii și negoii. Au ferit turma de lupii răpitori, au ferit de acușii pripite.

Acum după ce ne-am ajuns scopul măreț, parecă se are și o lucește în trecut, în focarul loviturilor dumanești? Cine au fost campanii poporului nașăii? — Preoții strălucesc ca adevărați păstorii ai turmel cuvântătoare, preoții români au întărit credință în legea, limbă și datele strămoșești. Au desfășurat mădeida în un viitor mai bun. Au îndemnat credincioșii la înmbunătățirea unei culturi intensive, la meserii și negoii. Au ferit turma de lupii răpitori, au ferit de acușii pripite.

Dar, e pre curând.

Preotul român nu și-a terminat misiunea evangelică și națională. Preotul român are

probleme însemnate în față, — și fără conlucrare lui nu se pot duce la bun sfârșit.

Poporul român din Ardeal, Banat și Ungaria a avut, în număr respectabil, două clase sociale intelectuale: preoțimea și învățătorii. Medici, avocați, judecători, notari și alții erau prea puțini. Ca lagănd nici unu nu s'a expus și nu au prins loviturile, ca preotul și dascălu român. Având, mai ales în timpul din urmă, o școală și o creștere aleasă și viațuind în continuu și nemijlocaș atingerile cu poporul, preotul cunoaște firea, și aspirațile poporului până în mici amănunte, — dar nu are timp să înțeleagă și să înțeleagă tendința politică a stăpânitorilor de pe vremuri. Pentru apărarea loviturilor preotul a trebuit să caute mijloacele cele mai potrivite, ca nu cumva să pericelizeze interesele înalte ale bisericii și neamului românesc. Asupratori nostri au observat piedeau în calea planurilor lor, au avut atâtă saretenie ca să deducă cu siguranță că pe căță vreme preotul român nu e făcut imposibil, planul nu și-l pot ajunge. Să s'au apucat de prigoni și s'rete.

Au adus, după o vreme, și legea despre congrăd, desigur nu de dragul nostru. Dar despre astă este mai bine să nu vorbim. O șimbă bine cu toții.

II

Scopul statului și scopul bisericii nu pot fi opuse: căci atunci una sau alta din instituții s'ar prăbușești. Din contră, ele trebuie să fie mult puțin identice. Dacă statul ar de scop fericea vremelnică cea mai mare posibilă a unui număr că să poată de mare din supușii săi, apoi biserică recunoștează acest scop de moral și sprijinește și-l adoptă în întregime.

Dar ca scopul să se poată ajunge, statul fi trebuie ordine, li trebuie organe, ca: legislație, justiție și administrație.

Așa și în biserică. Să aici, ca să se poată ajunge scopul, trebuie ordine și organe: legislație, justiție și administrație, chiar și susținător. Administrația aceasta o îndeplinește tagma preotească.

Liberitatea religionară să din două părți: libertatea convingerii interne, și libertatea exprimării acestei convingeri.

Dar cătă vreme puterea lumească nu se interesează de convingerile interne a supușilor săi, expresiunea acestor convingeri în fapte externe, propagarea ei și organizaarea în masse o atinge foarte de aproape. Anume, s'ar afla și religiuni, care sănt în contracicere cu scopul statului; și apoi propria idee în contra armatei, a puterii publice, ar fi intolerante față de alte convingeri, — ca atâză trebuie înălțătură și făcute imposibile.

Deci, doctrinele cuprinse în diferitele religii constituie interes cardinal în viața statelor. Să după cum aceste doctrine sănt mai aproape sau mai îndepărtate de vederile morale ale statului, să se formează și relațiunea între stat și biserică.

De trei doba va bate,
Să fiu iertat de păcate.

— 2 —

Frații de arme, camarazi,
Toți voiinici și verzi ca brazi,
La Tisa noi ne-am oprit,
Cașa nă s'a poruncit.

— 3 —

Azi cu toții să 'ngrenunchlăm,
Peatră frații să ne rugășim,
Pentru frații dintre noi
Ce căzură în răsobol,
Să ne-audă din mormânt,
Că dorm în al tor pământ,
C'am ajuns să ne unim,
Să Tisa s'o străjuim.

Coporal: Ion Păsăcan
din Deda, de Rng. 82 Inf. Bat. III.
Compania 7, Divizia 16.

Aşa poate fi statul și biserica una și ne-despărțită, în teocrație. Aici statul se basează pe revoluția divină și dominează tagma preoțească. Formația și intoleranța față de alte religii.

Religia noastră în cele mai multe state și despărțită de stat. Să încișe poate și o religie dominantă, care și preferă față de celelalte. Această sistemă este cel mai răspândit în Europa.

Ar mai fi un sistem, și adecă *desfacerea totală a bisericii de stat*. Se numește sistemul *bisericii libere* în statul liber, cum e bună oră în Statele Unite și în Franță. Aici însă se cere două lucruri:

1. Supusul statului să aibă o cultură foarte înaltă, și

2. Biserica să fie așa de bogată, ca să nu ceară ajutorul statului.

La noi lipsește condițiile acestea.

Firera poporului român și în general religiosă. Se lipsește de credință strâmosească, își ține datinile și obiceiurile cu sfîntenie; ar acela care crez că usor și peste acestea, este considerat de trădător și lăptu de sacrelucru.

Caracteristica a două și că este sărac. Nu poate fi certă, biserica ca instituție nu are avere și să fără soriștinul statului, slujitorii altuarui nu și-ar putea împlini misiunea sfântă. —

Deși noi am fost răspătiți master, totuși am adus servicii reale.

Amintesc căteva acțiuni de ale noastre din timpurile actuale:

Revoluția din Iunie Noemvrie 1918. A venit asupra noastră aproape fără de veste. Ne-am pomentat cu oamenii de pe diferitele fronturi acasă, venind unii chiar și înarmăți cu bombe de mână. Jandarmeriile au fugit, notarii au dispărut, învățătorii au fost huiduiți. Au rămas numai profesoii. A trebuit să desvoltem o munca supra omeneasca, ca să putem zăgăzi pornorilor de răzbunare și desvoltării în proporții mari a bolșevismului.

A trebuit ca ziua noaptea să fim între credincioși, să le vorbim, să-i capacțăm, să le argumentăm, să-i dojenim, ca să-i abatem de la ilegalitate. și îi explicăm. Poporul, înțeleput, a trecut în cătușă, în inelul libertății, astăzi că are dreptul răsunării și al distrugerii.

Dacă noi nu eram la locul nostru, dacă noi nu avem autoritatea înainte oamenilor noștri, se întâmplau lucruri cumplite: loc, sânge și jafuri.

2. Care din noi nu a participat la mareea adunare națională din Alba-Iulia? Dacă acolo am participat peste 100,000 oameni, ar să se atrăbe în partea cea mai mare tot *preșumătă*.

Fiecare comună în frunte cu preotul, acasă, preotul și-a organizat oamenii, i-a străbătut, i-a pornit, ar pe drum a veghiat să nu se întâmpăne ceva pricină.

Dacă prejumătă noastră nu era la culmea chemării, adunarea națională din Alba-Iulia nu reușea în felul marec cum a reușit.

3. Amintesc apoi impunătoarele manifestări ale românișmului în fată, părțile dominoare, precum și în fată ilustrilor reprezentanții ai altor popoare. Prin mijlocirea preoților s-au organizat în mare parte acelora tablouri neutălate. —

Paginiile istoriei spaniolă cîn în toate manifestările, în toate luptele și năçazurile poporului român din Ardeal, Banat și pările ungurești preajmăne a fost în frunte.

Am fost tribunii adevarăți și părinți cu dureură ai credincioșilor noștri. Am fost și am fost în stăpânirea veche, — dar să vedem ce vom fi sub noua stăpânire.

III

Dacă statul are de scop fericearea vremnickă a supușilor săi, noi fiind pățății trebuie să subliniem că: fără considerare la limbă și la legă, acest adevarăți îl ziceau și ungurii, *dar nu-i au aplicat*. El se fericeau pe el în cele mai multe cazuri prin surgrămuirea noastră.

Dar între trecut și între viitor trebuie să ridicăm un zid puternic.

Trecutul și *testamentul vechi* în care se zice: dinte pentru dinte și ochi pentru ochi; car *vîrtoare* este testamentul nou, în care se zice, că că ce ie-nă place, *altuia nu-i face*.

In trecut s-a validat aproape numai puță terță; în viitor trebuie să stăpânească dreptatea.

De aici urmăea, că noui stat va tinde să

fericească nu numai pe români, ci și pe ceilalți supuși străini de limbă și legă noastră.

Pentru ajungerea acestui scop măret biserica trebuie să dea tot sprijinul statului. Să ne năzūmă în lătură conflictele dintre popoare, ca acestea să nu-și consume energiile în frecără de folos, ci să lucreze la înflorire și îmbogățirea materială și intelectuală proprie și prin aceasta statului.

Ea este din capătul îndatorisii să statul profeseze în viitor când nu mai avem aceeașă lipsă de apărare și conservare națională; în sensul acestui tributu nostru de tribani ai poporului să fără. Să înălțăm urmele trecutului, să îmbălțăm moririle reale dintre naționalități pe căi blânde, căci așa ajungem mai uite la rezultatul dorit de-a le căștiga suflarele în nou stat român.

Piile bisericii noastre sunt înapoiata în cele culturale. Sistemul apus, cu toate mijloacele de oprișare, și săracia noastră nu-ai pus piedecenorme dezvoltării naturale.

Acum și timpul să ne ridicăm pe treaptă poporului conlocuitoare.

O munca intensivă în școală și biserică, aceeași munca sfără de de coasă și biserică, în scurt timp nu va aduce roadele dorite.

Dintre ramurile economiei avem: înființarea băncilor sătești, ca jaranul român să nu mai fieexploat de străini. Formarea diferitelor societăți de interes material și intelectual, — asemenea cade în sfera de activitate a preotului de date.

Cări приврежеconomia de câmp, să o lăsăm în grija economului consumat. Noi dela băncile școalăi ne putem merge la coardele plăguinii. Fiind și economi, datorină de preot ne-ane puteo-a împlini cu toată sfîntenia. Deçi economie de câmp mai puțină, că să ne putem acoperi lipsele cele mai arăztoare ale caselor, ar carte mai multă ca să putem suplini ceace vitregătatea vremurilor nu-n permis să facem.

Dintre ramurile economiei, mai de recomandat este *pomardatul, vîrtoare* și în special *stăpînatul*, — una dintre cele mai nobile ideenlătiri. În aceste ramuri am ajunge însemnat istor de venit, și am îndemna credincioșii la ocupării azi puțin obișnuite și mult neglijate.

Având în vedere, că munca noastră în viitor trebuie să fie cel puțin tot asă de intensivă ca în trecut, avem convingerea că rezultatul va fi real, dat fiind că ne lipsește vîrtoarele năzuințe de oprișare și stăvilele puse în calea desvoltării poporului nostru.

Mai presus de toate avem a conlucră dia toate puterile, ca noui stat să aibă baze solide morale. Când călăuză acțiunilor unui individ, a unui popor sau a unui stat este morală nefățărită, atunci feugă și sigură. Din contră, dacă moralitatea acțiunilor e falsă, falimentul e absolut sigur.

Crescerea poporului nostru în adeverătă moralitate, care cuprinde în sine iubirea de apărare, iubirea adevarăului, alipirea de neam și de lege pe-de-oară, ar pe de altă parte despreșuea minciunilor, a fururilor, a cerelor, a iubirii de procese, a corupției, a nepotismului, a disordinei, — căă cardinală îndatorire a preotului în noui stat.

Ca să putem lăua avântul dorit, cerem dela conduceră noastră politică și bisericească împlinirea unor juste pretenziuni.

Și anume:

1. Cărem să fină considerați ca o clasă socială intelectuală, care are cea mai sfântă și mai nobilă misiune în noui stat. Ca răspătiu nu așteptăm mereu ca sare. Preotimia a fost modestă clasa, și mai bine a suferit lipsuri cu familia întreagă, decât să cerșească milă. Dorim însă că ceaceas se să lasă altă clase de funcționari, ca egali pregătire academică cu a noastră, să avem și noi.

Dacă nu ni se satisfac justele pretenziuni, cariera preotescă nu va fi îmbunătățită de nici un tineri cu calificări temeinice.

2. Cărem dela condacnitorii noștri politici și bisericești ca tociun pentru vaza și autoritatea preotului să nu ia în considerare veniturile slabă din parohie, la care renințăm bucuros, fiind cele mai multe ridicole de mică, car unele — cauzând nelinjenigeri între paroh și credincioși.

3. În urma singurului nostru de dreptate, așteptăm de la toți cei competenți să lucreze pe toată linia să se valideze numai destinația de muncă și calificarea cinstită. Lăudăroșii, cei că gură mare și îspravă puțină, în laturi!

In laturi și nepotismul, căci unde se încubă strică și ce a fost sănătos.

4. Cărem dela cel competenți ca în viitor să binevoiască a consulta și pe uni preoți dezaute asupra ordonanțelor și legilor, care privesc pooroul mai de aproape. Fiindcă trăim în ne-mijlocit contact cu poporul, sănătos căci mul cunoascători ai firei lui: cunoaștem caracterul românilor.

Eată cum am luptat, și eată ce vom noi, preoți.

Dr. Ioan Stanciu.
paroh.

Mizeria în Budapesta

Afărătările unei persoane soisite din Budapesta dau o iconă fidelă a situației alimentare în capitala bolșevismului maghiar.

Capitala Ungariei suferă lipsă de cele mai necesare alimente. Îl lipsește aproape cu desăvârșire untura și carne, ar legume nu îl stă decât în cantități mici la dispoziție, astfel încât înșuși un comisar poporul a declarat că situația e catastrofă.

Imposibilitatea unei îmbunătățiri se reduce la trei cauze: populația capitolă a crescut în decursul răsboiului de la 800.000 locuitori la aproape 1.600.000; din partea Antantei împiedică orice import, și în sfârșit rezistența pasivă a populației din jurul Budapestei îngreiază nespus alimentarea orașului.

O nouă ordonanță a guvernului prevede că cei cari au afaceri urgente în capitală, trebuie să o părăsească în cea mai scurtă vreme.

Incredere de a constrânge pe jaranii să aducă alimente au rămas fără rezultatul dorit, ar blocada a făcut să dispară de pe piață toate producătoare de import, între altele: lămat, ciorbă, servale, sareconde, smochine.

Lipsa sării se resimte tot mai mult, din motiv că înjurătorii care produc săres cad în teritoriile alipite noilor state. Oțăile lipsește cu totul.

Guvernul s'a văzut nevoie să rationeze totul: dă pe lună două kg. fără de cap. Afără de lucruuri menționate, nu se găsește nimic pe piață și foarte des locuitorii nu primesc nici răță zilnică. Când se găsește căte ceva, sănătatea cu prejuri fabuloase, aşa de pildă: un kg. urunt 300 corone; o pereche pu 300 corone, o găscă 2000 corone.

Cei cari sănătatea și mânănce în restaurante înlăpănd aceleași mizerii; trebuie să stea ore întregi la rând, ca să fără să piece a-proape flămândă.

Nu areorez veri funcționari înalti de stat cu treureland orașul pentru a-și procură cel puțin material pentru mânăcare.

Lipsa de combustibil, pământul rămas ne-lucrat și recolta slabă care se așteaptă, contribuie la răndul lor de a lăua celeri din Budapesta orice speranță într-o schimbare viitoare inspiră bine.

Possibilitatea pe care o avea populația pământ de a-și aduce din provincie și să tele învecinate alimente până la 25 kgr., îa fost lăsată de către consiliul de municii, pe motivul că acest fel de import însemneză un beneficiu pentru burgezie și valam principiu egalitară. (B. P.)

Alegările pentru constituantă

Copil alegătorilor din Ardeal, Banat și Timiș, adunarea ungurene a fost convocată, printre decr-lege, în zilele de 15 Septembrie și cele următoare.

In legătură cu acest decr-lege, resortul de interne a dat ordin cu privire la *Inscrierea alegătorilor* și liberarea *cărților de alegător*.

Subprefectul fiecărui judecăt va lăsa măsură pentru înscrisarea alegătorilor din comunele care se află pe teritoriul judecătului, car primarul orașului cu drept municipal pentru teritoriul orașului.

Inscrierea alegătorilor se face *după comisie*, prin o comisiune, din care face parte primarul, secretarul comunal sau cercular și învățătorul sau altă persoană potrivită; în orase printre comisiune de trei delegați de primarul orașului.

Lista alegătorilor și certificatele acestora trebuie să fie terminate *în ziua de 15 August 1919*.

Dreptul de alegător se intemeiază pe voluță obștească, egal, direct, secret și obligator.

Vor avea drept de vot și vor fi luate în liste toți cetățenii de 21 ani, împlinuți la 1 August 1919, caruia vor avuă cetățenia ungură și:

a) sănătatea în teritoriile alipite în mod definitiv la România, sau

b) la 1 Ianuarie 1914 au avut apartinierea în una din comunele acestor teritorii, sau

c) la 1 Ianuarie 1914 au avut domiciliul real în una din comunele acestor teritorii și până la fixarea acestor teritorii au optat pentru cetățenia română, sau

d) sănătomei sănătușii în alte teritorii și operează pentru cetățenia română și aparițarea în una din comunele acestor teritorii.

Toți aceșia vor fi alegători pentru adunarea deputaților. Cei care la 1 August 1919 au împlinit 40 ani, vor avea drept de alegător și pentru senat. Dreptul de alegător il au pentru alegătoarele la Constituția numai bărbații.

Comisia de înscriere va avea datoria să inscrive în lista pe toți cetățenii, care intrunesc condiții.

Vor fi conscriși și cetățenii, care se află în serviciul militar, dar nu sunt soldați de profesie.

Vor fi trecuti într-o listă deosebită cei care după 1 Dec. (18 Nov.) 1918 au ușinat sau luptat contra puterii armate a statului român, sau s-au făcut vinovăți de vre-o infracțiune în contra statului român.

Odată cu înscrierea în listă se va libera pentru fiecare alegător și un certificat, pe baza căruia alegătorul își va exercita dreptul de vot prin senator.

Reclamații se pot face între 15 și 31 August. În 31 August listele se vor închide definitiv.

Stirile zilei

Sfintirea bisericii Sfânta Sofia. Se anunță din București: Marele nomosul al bisericii ortodoxe de răsărit, domnul dr. Dragomir Demetrescu, profesor la facultatea noastră de teologie, a fost invitat de patriarhie ecumenică din Constantinopol, să assiste la sfântirea bisericii Sf. Sofia, marele monument al bisericii creștine ortodoxe de răsărit, zidit de împăratul Justinian.

Procesul Apáthy. La tribunalul din Sibiu s'au inceput, în 10.1. c., desbatările în procesul lui Dr. *Apáthy István*, profesor universitar și fost comisar regal. Curtea Martială este prezidată de colonelul Moruzzi, membru sănt: maiorul Negulescu și Aldean, căpitanii Coccoșar și Pascu. Comisar regal: Donor Munteanu, grefer: Lt. Rozin. Apărător: Dr. Constantin Bucsanu ad. Rozin. Apărător: Dr. Constantin Tănase.

Apáthy este acuzat pentru crimă contra siguranței statului român și ofență adusă M. Salei Regelui. Acuzatul a îndemnat locuitorii maghiari să se opună trupelor române, a organizat și a înarmat bătrâni săcusești. Tot el este pricinitorul atacului mijlocesc delă Tigani și al altor măsuri pentru prigonișorile românilor.

Procesul continuă.

Dela universitatea bucureșteană. Di Dimitrie Onciu, profesor universitar, se confirmă în postul de decan al facultății de litere și filozofie din București pe termen de doi ani.

Având în vedere scumpirea hărții și urcarea platilor lucrătorilor din tipografie, începând din 1 iulie a. c. prețul abonamentului la Telegraful Român se urcă dela Cor. 40 — la Cor. 60 — anual.

Administrația.

Pedește meritata. Pretorul Comandamentului Tr. din Transilvania în sedința de la 16 Iulie 1919 a condamnat pe individuji mai Jos notați la pedeștele notate în dreptul fiecărui anume:

1. Femeia *Fani Vali Mihali*, din Cugir, la una luna închisoare, pentru că a răspândit manifeste.

2. *Heinrik Tornyai*, 2000 lei amendă pentru că a călărit fără acte de la Budapesta și a adus scrisori necenzurate.

3. *Albert Schwartz*, din Sibiu, condamnat la una lună închisoare, pentru că nu a declarat motocicleta.

4. *Kendely Gizela*, din Sibiu, 100 lei amendă, refuz de caruriu.

5. *Iosef Unger*, din Sibiu, 1000 lei amendă, pentru că a lăsat restaurantul deschis peste II seara.

Un discurs și un răspuns. Căteva anecdotă caracteristice pentru omul Petre Carp, răposat de curând, povestea ziarul Izăranda. Eată două:

1. Carp nu s'a ocupat niciodată de alegeri, nu și-a cultivat alegătorii, dar prima în toatele să fie ales, indiferent prin ce mijloace. Aceasta grăja trebuie să îlăbușă partizanii, și... adversarii: când era în opozиție îl alegea guvernul.

Odăta, după o alegeră cetățenii au venit la locuința lui, să-l aclame. Carp stătea în casă, indiferent. Vîzând, că urele nu mai incetează, Carp a ieșit în balcon și a lăsat acest simplu discurs:

— Nu vă mai rățoiți atât, că nu m'ajă ales voi; m'ă ales prefectul!

2. Pe când era ministru de externe în guvernul Teodor Rosetti, Carp a rostit un discurs prin care străbătea oricare neprietenie față de Rusia.

— Ministrul Rusiei vine! Îl întrebă:

— Dar ce ai contra Rusiei? În definitiv ce vezi?

— Basarabia! răspunde Carp scurt și hotărât, așezându-și monocul, cum făcea totdeauna când dădea o lovitură.

Dela poliție de stat a Sibiului. S'a furat un portofel de piele, conținând: 1 buc. de 10.000 coroane, 12 buc. de căte 1000 cor., 20 buc. à 100, *nestampilată*, și o legătură pentru curier purtând numele Arsu Miklós. Informații priu-mete poliția de stat.

Hiena. A apărut Nr. 13 al revistei de polemică politico-literară: «Hiena» redactată de dinii Pamfil Șeicaru și Cezar Petrescu, cu un bogat sumar.

Exemplarul 24 pagini cu numeroase ilustrații costă 50 bani.

Trenuri la Bâile Oana. Într-o scurta circulație următoarele trenuri:

Tr. 8418 pleacă din Sibiu la	8.20 a. m.
8405 " "	2.00 p. m.
8411 " "	4.02 "
8472 sosește la	12.04 "
8400 " "	3.37 "
8416 " "	8.09 "

Pentru aceste trenuri sănătușă valabile biletele de vegniță și biletele de tur-retur.

Dacă cineva voiește a călători la Oana și înapoi cu trenul de *persoane*, este indatorat să-și scoate bilet valabil pe distanța chilometrică 31-40 (bilet de carton), deoarece biletele de vegniță și biletele tur-retur pentru tren de persoane nu sănătușă valabile.

Intocmirea învățământului secundar

Resorții de culte și instrucțione publică și statoric patru direcționi regionale pentru învățământul secundar. Sunt reprezentate prin:

1. Andrei Bârseneanu, cu sediul în Sibiu.

2. Valer Seni, fost prof. în Năsăud, cu sediul în Cluj.

3. Dr. Alexandru Piteanu, fost prof. în Bihor, cu sediul în Oradea-Mare.

4. Ion Petrovici, cu sediul în Lugoj.

a) De sediul Sibiu se jine: jud. Hunedoara, Sibiu, Brașov, Făgăraș etc. cu 8 licee.

b) De sediul Clujului: județele învecinate și orașul Cluj, cu 8 licee.

c) De sediul Orăzii-mari: Teritorul dela Bichiș-Ciaba până la Sătmăr, cu 7 ori 8 școle sec.

d) De sediul Lugojului se jine: județul Torontal (7), Timiș, Caraș-Severin și orașul Arad, cu 8 școle secundare.

Sunt trecute documătări în administrația statului român următoarele școale:

1. Timișoara, liceu de băieți, director Dr. Bejan, fost profesor în Arad.

2. Lugoj, liceu de băieți, director Dr. Victor Băriea.

3. Caransebeș, liceu de băieți, director S. Eruțiu, fost prof. în Arad.

4. Oravița, liceu de băieți, director Petrucoane.

5. Arad, liceu de fete, director Nichiș; liceu de băieți, director Mihailin.

6. Deva, școală reală, director Iosif Boțean.

7. Orăștie, liceu de băieți, director Ion Keri, fost profesor în Brad.

8. Sibiu, liceu de băieți, director Dr. Bunea, fost profesor în Brașov.

9. Brasov, școală reală, director Chelariu.

10. Făgăraș, dir. N. Suciu.

11. Turda, liceu de băieți, director Petru Suciu.

12. Alba-Iulia, O. Hulea, profesor în Blaj.

13. Salonta, liceu de băieți, postul de director: vacant.

14. Oradea-Mare, liceu de băieți, director E. Bârseneanu, fost prof. în Iași.

15. Iași, liceu, Negruț, fost prof. în Blaj.

16. Sighetu-Marmatje, liceu de băieți, director Scridon; liceu de fete, vacant.

Profesorii se vor numi că mai curând. Eventuale schimbări se mai pot face.

O excursiune

Societatea «General Averescu» din Craiova, — a luptătorilor de grade inferioare din răsboiul pentru Independență 1877—78 și a răsboiului din 1916—1919 pentru desiroarea noastră, — a facut o excursiune la Sibiu, Dumineacă în 13 iulie a. c. sub conducerea președintelui de onoare, a Locotenent-Colonelului *pentru Popescu*.

Membrii societății s-au prezentat în corpore cu standardelor lor în biserică cathedrală, unde s'a cerit la timp și loc potrivit ecclenia morilor și rugăciunea de deslegare pentru membrii căzuți în răsboiul din 1877 și 1878 și cel din ultimul răsboi.

Cu ocazia acestei părinților asesori consistoriali, *Nicolae Ivan*, a jinu o vorbire pentru apărătorii luminei și libertății și puterilor de biruință, ale căror păpuși purtau decorări frumoase despre viața și sfârșita lor, — scoțind la iveală meritele neperioade ale acestor luptători, care au înscris, în statulor, idei mărești creștiniști, apărând reciproc, creașterea principilor lor, așezarea lor în slujba, împărtășirea cu bursele statului — și în fine înflințând o casă culturală în Craiova, unde se deprind cu problemele de cultură și de ordin moral și material.

Președintul societății a jinut să mulțumească oratorului pentru cuvințele de îmbrățăre și pentru vrednicile scoase la iveală ale acestor luptători modesti și cinstiți.

Teatre în Sibiu

Cinematograful Orașului. Piața Hermann. Directoră: D-na M. Scholtess.

Sâmbăta: *Femeia avocat*, film senzațional în 4 acte, cu Henny Porten.

Duminică: *Mare drăma detectivă*, în primul rol cu Bonnard.

Incepul la ora: 9 seara.

Luni nu este reprezentare.

Cinematograful Apollo. Strada Schevitz.

Directoră: Dna. Emil Toth.

Sâmbăta și Duminică: *Iubire fiască*, mare drăma în 4 acte.

Incepul la ora: 9 seara.

Luni nu este reprezentare.

Statele care au luat parte la răbboi

In introducerea tratatului de pace delă Paria se pot vedea numele tuturor statelor din întregere, cu totul 27 ţări, caruia participăt la marele răbboi al popoarelor.

Introducere este următoarea:

Statele Unite ale Americii, Imperiul Britanic, Franța, Italia și Japonia;

Puini desemnate în prezentul tratat ca principalele puteri aliate și asociate:

Bulgaria, Bolivia, Brazilia, China, Cuba, Ecuador, Grecia, Guatemala, Haiti, Hesjaz, Honduras, Liberia, Nicaragua, Panama, Peru, Polonia, Portugalia, România, Statal sărbă-croată-slovac, Siam, Cehoslovacia și Uruguay;

Constituind, cu Puterile principale de mai sus Puterile aliate și asociate;

Si pe de altă parte Germania, —

Considerând că la cererea guvernului imperial german, s-a acordat un armistiu Oermaniei la 11 Noemvrie 1918, de către principalele Puteri aliate și asociate pentru ca să se poată încheia un tratat de pace cu ea;

Considerând că puterile aliate și asociate sănt deoparte de dorințe ca răbboil, în care ele au fost succesivătăre, direct sau indirect, și care își ar originea în declaratia de răbboi adresată la 28 Iulie 1914 de Austro-Ungaria Sărbăt, în declaratiile de răbboi adresate de Germania la 1 August 1914 Rusiei și la 3 August 1914 Franței și în invazionarea Belgiei, să facă o pace justă și solidă;

In acest scop înaintele Puteri contractante etc... (urmăzează numele reprezentanților și clauzele).

Calendarul Asociației pe anul 1919

Revoluția ce a izbucnit în Ungaria la începutul lunii Noemvrie 1918, a zădărnicit scătarea la timp a «Calendarului Asociației», așa cum se plănuise pentru imprejurările obisnuite înainte de revoluție.

Cursul fericit, ca și la luat apoi lucrurile în ţară, marea Adunare Națională din Alba-Iulia, unirea noastră cu România și, apoi, rând pe rând, ocuparea Ardealului din partea Trupelor române, începutul nostru de organizare, în frunte cu Consiliul Dirigent și în legătură cu evenimentele (înlăuntrările), ce au urmat zi de zi, — ne-ai dat îndeplinul să schimbăm din temelie partea așa numită pentru «Învățătări și petrecere» a Calendarului și p. împărtășirea cu icoane că mai potrivite nouelor imprejurări. Așa, că acest Calendar, în felul cum se prezintă, este la noi singurul Calendar pe anul 1919, care corespunde intru toate stările lucrărilor delă sfârșitul anului 1918, când el avea să fie tipărit și împărtășit.

Prin urmare acest calendar merită să fie cedet de toți științorii de carte și apoi păstrat pentru familie, ca o carte, în care sănătățim cele mai de seamă înălțării cu privire la trecutul și prezentul poporului nostru, în legătură cu schimbările mari ce s-au produs în viața națională.

Calendarul din anul acesta, «Asociație», dă membrilor săi și, în genere, poporului nostru mai mult decât un calendar: o carte din cele mai folositore pentru imprejurările de față și viitoare.

Calendarul cuprinde, — afară de partea calendaristică, afacerile cu poșta și telegraful, taxele și timbrele, targurile din Ungaria și Transilvania, — un material ales, proză și poezii, dela cei mai de seamă oameni ai noștri, ca: M.M. LL. Regel Ferdinand I și Regina Maria, Miron Costin, Dimitrie Cantemir, Ienăchiță Văcărescu, Petru Maior, Iancu Văcărescu, Vasile Carlovici, Simeon Bârsnaru, V. Alexandri, N. Balcescu, Andrei Mureșan, A. Russo, M. Gălăneanu, O. Ooga, Barbu Ștefănescu Delavrancea, G. Coșbuc, Colonel C. Găvănescu și, a. s. a. arătând legăturile sufletești între

românii din diferențele fări și modul, cum s'a înfăptuit mareul act al unității naționale.

Dintre icoane amintim: ale M.M. LL. Regele și Regina, ale scumpilor noștri morți: General Drăgălăin, George Coșbuc, Barbu Ștefănescu Delavrancea și Dr. Constantin Istrati, mai departe ale unora din șefii noștri de resort, în frunte cu dr. Ilie Maniu și în fine, ale lui Wilson, Generalul Foch și Generalul Berthelot.

Din scurtul extras de mai sus se vede, că acest calendar conține o lectură bogată și aleasă și că e înfrumusețat cu 16 chipuri ale unor din persoanele cele mai de seamă, care au avut și au rol de căpătenie, parte în viața noastră națională, parte în evenimentele mari ale lumii.

Calendarul se poate procură dela Biroul Asociației, Str. Șaguna Nr. 6, în Sibiu, cu 2 corone exemplarul, împreună cu porto poștal pentru recomandatoare 50 fili.

Librăriilor și altor vânzători se dă rababut cuvenit.

Celicea au și alte afaceri la Sibiu, pot rădica direct calendarul dela: Biroul «Asociației», Sibiu, Str. Șaguna Nr. 6.

Cărți și reviste

Carte de bucate. Cea mai bună carte de bucate a apărut sub titlu de *Postă Bandă*, parte III și IV, de Zotti Hodoș. Prețul unui exemplar este 5 corone. Volumele amândouă, cu 10 cor., se pot cumpăra la autoară, în Sibiu, Wintersasse 11, etaj I.

Locurile oficiilor stăpânilor în Sibiu se găsesc în următoarele străzi:

Prezidentul Consiliului dirigent: Strada Schevis 6, et. II,

Resortul de alimentație și comunicări Strada Schevis 3 a, et. II.

Resortul cultelor și instrucționii publice: Strada Poplăci 7 et. I.

Resortul agriculturii: Strada Fabini, pavilionul ofiteresc în școală de cadeji, parter.

Resortul de finanțe: Școala cadejilor, et. I.

Resortul de justiție: Strada Schevis 3-a, et. II.

Res. de codificare: Strada Schevis 3-a, et. I.

Res. de organizare: Strada Berg 9.

Res. ocrotiri sociale: Strada Friedenfelds 16, et. I.

Res. de industrie: Școala cadejilor.

Secretarul de interne: Strada Ciznădiei 4, et. II.

Şeful serviciului de organizare: Str. Ciznădiei 4, et. II.

Secretarul pentru comunicări: Str. Schevis 3-a, et. II.

Secretarul p. agricultură, p. finanțe: Școala cadejilor, et. II.

Seer. p. ocrot sociale: Strada Friedenfelds 16, et. I.

Şeful siguranței: Strada Schevis 6, parter.

Comanda Trupelor din Transilvania: Strada Reissenfelds, liceul de stat.

Comanda teritorială, Secția Organizării 6-7: Strada Ciznădiei 4, et. I.

Oaza Oficială: Strada Ciznădiei 4, et. II.

Contabilitatea Consiliului dirigent: Strada Schevis 6, parter.

Secretarii p. culte și instr. publică: Strada Poplăci 7 et. I.

Biroul Presel: Strada Schevis 6, parter.

Secretarul p. interne: Str. Schevis 6, et.

Res. armatei și siguranței publice, biroul de informații: Strada Honterus 17.

Nr. 196/1919.

(162) 3-3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de clasă III-a Casova, în protopisceratul Sebeșului, se organizează concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sănătatele concurenților sunt conform normelor în vigoare, în termenul arătat, subsemnatul oficiu protopisceratul, și cu observarea dispozițiilor regulaționale să se prezinte concurenții în biserică spre a cânta, respective a celebră și cuvânta.

Să se joace, 4 iunie 1919.

Oficiul protopisceratul în conțelelor cu comitetul parohial.

Sergiu Medeanu
protopop.

Nr. 226/1919 prot.

(172) 3-3

Concurs

Pentru ocuparea a 3 (trei) posturi de învățători la școala confesională ortodoxă română din Târnăveni, tracăt Sibiu se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele imprenute cu aceste posturi sunt:

1. Salarul fundamental, conform legii în vigoare dela biserică plătit în rate lunare anticipative. Adusele și eventualele gradajile din ajutorul său.

2. Cuartier, grădină și lemnele necesare în natură pentru fiecare învățător.

Dela învățători se pretinde, că să provadă în conțelelor reciproce învățătorului și în școală de repetitie. Cei ce va putea forma comunitate de biserică, precum și cel ce va conduce școala de pești și legumi, va primi remunerări deosebite.

Concurenții sănătatele răgările provăzute cu toate documentele de lipsă (atestat de botez, atestatul ultim de la școală medie, diploma de învățător, atestat de serviciu, eventual alte atestate recomandatoare) subsemnatul oficiu în termenul deschis, având a se prezenta și în biserică din Târnăveni, ca poporul să-i cunoască.

Să se joace, 23 iunie 1919.

Oficiul protopisceratul din Sibiu.

Dr. Ion Stroia
protopop.

Ad. Nr. 47/1919 c. p.

(171) 3-3

Concurs

Pentru întregirea a trei posturi vacante de învățători la școala populară rom. gr.-or. din Răsinări, protopisceratul Sibiu se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele sănătatele legale, și anume:

a) La postul I: Salar anual din mijloacele biserică până la 1500 cor., iar restul întregirea dela stat. Reluat de locuință 240 cor. din mijloacele bisericăi.

b) La postul al II-lea: Ca la postul prim.

c) La postul al III-lea: Salar anual din mijloacele biserică până la 1400 cor., iar restul întregirea dela stat. Reluat de locuință 240 cor. din mijloacele bisericăi.

Invățătorii instituții sănătatele obligați a cănta la stranii în Dumineci și sărbători, și după apărutini: a conduce corul școlar, sau exerciții practice în grădina școlară, sau gimnastică.

Concurenții sănătate poftii a se prezenta în comună până la expirarea concursului spre fi cunoșcuti.

Criteriile de concurs provăzute cu toate documentele prescrise (atestat de botez, atestatul ultimie clase medii, diploma de învățător, ev. atestate de serviciu și cursuri speciale) se vor înainta oficiului protopisceratul tracăt.

Răsinări, din sediul comitetului parohial gr.-or. întră la 9/22 iunie 1919.

Maniu Lungu

Eugen Crăciun

notar.

Nr. 232/1919. Aprobat:

Să se joace, 23 iunie 1919.

Dr. Ioan Stroia
protopop.

Nr. 208/1919.

(159) 2-3

Concurs

Pentru întregirea postului II de învățător la școală conf. gr.-or. română din Romea, protopresbiterul Orăștiei, prin aceasta pe baza rezoluției consistoriale Nr. 3018/1919 Școl. se publică concurs cu termen de 30 zile dela intâia publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sunt:

1. Salariul legal și anume: dela comună bisericescă Cor. 1400 și restul dela stat, cuarț și grădină în natură, lemne, amasurat coalei de emolumente.

Concurenții să-și astearcă petițiile cu documentele de lipșă subsemnatului oficiu protopopeștilor în termen legal.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tracitului Orăștie în confelegere cu comitetul parohial.

Ioan Bunea,
notar.Adam Basarab
pres. com. paroh.**Vasile Dumănu**
protopop.

Nr. 136/1919.

(160) 3-3

Concurs

Pentru întregirea postului al II-lea de paroh în parohie de clasa primă (I) Brad, protopresbiteral Zărindul se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele imprenute cu acest post sunt cele făionate în coala B, pentru întregirea dela stat.

Cerile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, iar concurenții pe lângă observarea dispozitivelor regulatemante se vor prezenta în vîrso Duminecu sau sărbătoare la biserică, spre a căntă, cuvântă, eventual a celebra.

Brad, la 13/20 iunie 1919.

Oficiul protopresbiteral al Zărindului în confelegere cu comitetul parohial concernant.

Pompiliu Piso
adm. protopop.

Nr. 3357/1919.

(173) 2-3

Concurs din oficiu

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III Sohar, din protopresbiteral Abrud, după ce la concursul I—II nu s'a anunțat nici un concurent, în conformitate cu concluzionul Sinodului arhidiecezan Nr. 55 din 1911 se publică nou concurs din oficiu cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele imprenute cu acest post de paroh sunt cele făionate în coala B, pentru congru.

Concurențele înzestrăte cu documentele cerute se trimite în terminul deschis Consistoriului arhidiecezan; iar concurenții — cu observarea prescrișilor din regulamentul pentru parohii — se vor înălța înaintea alegorilor pentru a căntă, resp. a oficia, cuvântă și a face cunoștință cu poporul.

Sibiu, din ședinta semnatului bisericesc la 25 iunie 1919.

Consistoriul arhidicezan.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidicezană:

Conlucrarea omului cu Dumnezeu.**Predică**

de

Mihai Păcăian,

protopopște

și alii preoți din protopresbiteral B-Comeșelul

Prețul 3 cor., plus 12 fil. porto.

Nr. 154/1919 prot.

(177) 2-3

Concurs

Pe baza statului organic §. 63 combinat cu §. 23 punct 5 și a regulamentului pentru procedura la alegerea de protopresbiter, votat de congresul național-bisericesc al mitropoliei ortodoxe române din Ungaria și Transilvania sub Nr. 136 protocolar din 1888; în conformitate și cu ordinul consistorial din ședință plenară din 7 iunie 1919 Nr. 4439 prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tracitul Zarandului.

Emolumentele imprenute cu acest post de protopresbiter sunt:

1. Dotajia protopresbiterală din fondul general administrativ.

2. Competență legală din fondul protopresbiteral.

3. Veniturile parohiei de clasa primă din Brad.

4. Taxele normale din vizitațiunile canonice. 5. Cvarț în natură.

Concurenții au să documenteze calificăriunea prescrisă în concluzul congresual Nr. 111 din 1888.

Concurenții deodată cu concursele lor au să așteară și o tabelă de calificăriune după rubricile indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiter. §. 12.

Concurențele instruite cu toate documentele necesare să se subțeară la consistorul arhidicezan din Sibiu în răstimp de 30 de zile dela prima zi ce urmează după publicarea acestui concurs în ziarul «Telegraful Român».

Concurențele intrate după expirarea termenului nu se iau în considerare.

B r a d, din ședința comitetului protopresbiteral al tracitului Zărindului, județul Sibiu, în 24 iunie 1919.

Pompiliu Piso m. p., **Ioan Micu** m. p.,
adm. prot. notar.

Nr. 4847/1919 Pien.

Se aproba și se publică.

Sibiu, din ședința plenară a consistorului arhidicezan, județul Sibiu la 1/14 iunie 1919.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p.,
arhimandrit, vicar arhiepiscopal.**Dr. Octavian Costea** m. p.,
secretar.

Nr. 373/1919 of. prot. (174) 2-3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător la școală primă conf. gr.-or. română din Cupșenii, protopresbiteral Cetății-de-peatră, prin aceasta se publică concurs în «Telegraful Român» cu termen de 30 zile.

Emolumentele acestui post sunt:

1. Salariul legal dela comună bisericescă din repartiție Cor. 300 și dela stat întreaga diferență, votată de deja.

2. Relut de grădină Cor. 20.

3. Locuință deplin corespunzătoare în edificiul școlar și

4. Trei stânjini de lemn de foc, cu care se va încălzi și sala de prelegeri.

Concurenții să-și înainteze petițiile cu documentele necesare subsemnatului oficiu în terminul fixat și să se prezinte în vîrso sărbătoare și în comună ca concurenți.

Lăpușul-ungureș, la 19 iunie 1919.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tracitului Cetății-de-peatră în confelegere cu comitetul parohial din Cupșenii.

Andrei Ludu
protopop.

Redactor responsabil: Matei Voileanu.

Cenzurat prin: Subl. Bucur.

Doi băieți

cu școală românească și deplin sănătosă se primește imediat ca elevi în Tipografia arhidicezană din Sibiu.

Biblioteca

Reuniune române de agricolatură din com. Sibiu

Nr. 1. Timarea vitelor, de E. Brote	K. — 24
2. Trifoliu, de Eugen Brote	— 24
3. Prăiesarea pomilor, de Dem. Coanga	— 24
4. Legături veterinară, de Inv. Muntean	— 80
5. Inozitările de credit (Raiffeisen), de Dr. Aurel Brote	— 160
6. Cartea stupăriilor săteni, de Ion Simion	— 10
7. Povestea pentru sătmărescă din vîrstă de Maiu (Inimile), ce face legături în privința ei proprietarilor de vîz	— 10
8. Darea, pe vînumi și favorurile sătmărești (Inimile), care sfătuiesc magurii	— 10
9. Securitatea la sătmărești, care săptănează la sătmărești	— 10
10. Cuțitul sămbătașilor de camp, de Ion Simion	— 18
11. Vîntul român sau. Noul cultură a viilor, de Nicolae Ioniciu, învățător	— 70
12. Nutriția animalelor de casă, de Aurel Cocea, Op. premezită. Cu ilustrații în text	— 50
13. Cuțitele de înimbărbătări pentru Serbere pomilor și a pasărilor	— 20
14. Monilișă, o nouă boală a pomilor, de Hermann Kerner	— 10
15. Dăile Pomăritășii, sfaturi întocmite de Astra Hodoș	— 25
16. Cuțitele reale încubate din statele de Dr. Ion Iucu, medic	— 30
17. Numinicele porcilor de camp, îndrumare și prelucrare după instrucțiune ministerială	— 20

În „Biblioteca meseriașilor români”

au apărut:

Nr. 1. A. Kotzebue: Nepotul răsfățat, fară în 5 acte (după o traducere a lui Ioan St. Salatiu, prelucrată de T. V. Păcăian)	— 60
Nr. 2. L. Nestru: Pribegiei, comedie din viața meseriașilor în două acte, localizată de Dr. Seb. Stanca	— 50
Nr. 3. Carol F. Pău: Tânărul editor, fiindreprast pentru începători și peștră cește voasă a se ocupă cu editură, trad. de Radu P. Bârcaru	— 60
Nr. 4. Ioan Lupean: Bucovina nă învăță și umbă la înșură, sau Vîlăduții mamei	— 40
Nr. 5. Iulia Crișan: Carierele vieții. Partea I. Carierele economice, industriale și comerciale	— 60
Nr. 6. Victor Tordășianu: Agonicașa bănăescă a Reuniunii soldaților români din Sibiu în timp de 20 ani. Dare de seama	— 20
- Se pot procură dela Librăria arhidicezană, Sibiu.

Editura și tiparul tipografiei arhidicezane.